

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“

izhaja

mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna šte. Din 2.—

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:

	Din	F
Pri 1 x objavi 1/1 str.	600	—
„ „ „ 1/2 „	300	—
„ „ „ 1/4 „	150	—
„ „ „ 1/8 „	75	—
„ „ „ 1/16 „	37	50

IX. letnik.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1926.

Štev. 20.

Obrtna banka za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Po poročilih iz Beograda je minister trgovine in industrije, g. dr. Ivan Krajač, potrdil pravila Obrtne banke za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ustanovitev banke je stopila s tem v zadnji štadij in v kratkem se bodo pravila, obenem z vabilom na podpis delnic, razposlala med obrtništvo. Z zakonom se je zagotovilo, da dobi Ljubljana podružnico te velikopotezne in koristne ustanove, in to pred vsemi drugimi mesti, ako bo obrtništvo s podpisovanjem delnic dokazalo, da ima na osnovanju tega velevažnega obrtniškega denarnega zavoda zadosten interes.

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je razposlala na vse zadrug v ljubljanski oblasti okrožnico, v kateri jih pozivlja, naj s podpisovanjem delnic omogočijo čimprejšnjo ustanovitev podružnice v Ljubljani. Obrtnila pa se je tudi na posamezne obrtnike. Okrožnica se glasi:

Po skoraj dveh letih boju je končno začetkom letošnjega leta sprejela Narodna skupščina zakon o državni obrtni banki. Državno obrtno banko je rodila živa potreba. Obrtništvo je bilo vezano doslej na kredite raznih denarnih zavodov, ki so zahtevali visoke obresti in vsestransko garancijo, tako da se obrtnik takih kreditov ni mogel posluževati. Naravna posledica tega je bila, da je obrtništvo trpelo občutno pomanjkanje denarnega kredita.

Zaradi tega je obrtništvo tem bolj pozdravilo ustanovitev državne obrtne banke, ki je ustanovljena z namenom, da bo nudila obrtništvu cenen kredit. Banko bo subvencionirala tudi država, vendar bo popolnoma v rokah obrtništva. Vsi odbori banke bodo sestavljeni izključno le iz obrtnikov, tako da lahko rečemo, da bo ta banka res obrtniška banka.

Za to banko se je potegovalo zlasti srbsko obrtništvo. Pa tudi Slovenija ni spala in je potom Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Zveze obrtnih zadrug in potom poslancev zahtevala, da se primerno vpoštevajo pri ustanavljanju banke tudi interesi slovenskega obrtništva. Sedež banke bo v Beogradu, glavna podružnica pa v Zagrebu. Slovensko obrtništvo pa je zahtevalo, da se ustanovi takoj ob ustanovitvi banke tudi podružnica v Ljubljani in ekspozitura v Mariboru. Tej zahtevi slovenskega obrtništva se v polni meri ni ugodilo, pač pa so se v zakonu predvidele podružnica v Ljubljani in ekspoziture v drugih mestih.

Banka je za nas izredno velikega pomena. Če bomo imeli podružnico tega velikega denarnega zavoda, ki bo v naših rokah, tedaj bo to za slovensko obrtništvo pridobitev, ki bo ojačila tudi našo gospodarsko moč.

Podružnica v Ljubljani se bo ustanovila lahko takoj, čim bo obrtništvo podpisalo zadostno število delnic. Ustvariti si moramo podružnico torej z lastnim kapitalom — in tega nam je treba zbrati.

Delnice so po 200 Din. Plačajo se lahko v obrokih, tako da se plača pri nakupu delnice 20 % (to je 40 Din), ostalih 160 Din pa v treh letnih obrokih. Nakup delnic je torej tako ugoden, da bi obrtništvo zavrglo eno izmed najlepših prilik, priti do lastnega, močnega denarnega zavoda, če bi ne pokupilo delnic, ki bodo odpadle na Slovenijo.

Podružnica pa mora priti res v roke obrtništva, to je biti mora v rokah naših zadrug. One so v prvi vrsti poklicane, da ščitijo tudi gospodarsko moč obrtnika, vsled česar pozivlja Zveza vse zadrug, da na prihodnji svoji seji razpravljajo o nakupu delnic. Vsaka zadruga naj bi kupila vsaj 25 delnic, ki ostanejo last zadrug. Vsake tri delnice dajo en glas in vsaka zadruga, ki bi imela delnice, bi bila sorazmerno po številu kupljenih delnic deležna na dobičku banke.

Vsaka zadruga naj se radi tega zaveda, da z nakupom delnic pripomore, da se bo zbral potreben kapital za ustanovitev podružnice, ter da se tudi slovensko obrtništvo okoristi s to velikopotezno in koristno ustanovo.

Odbori zadrug naj o nakupu delnic takoj razpravljajo in potem predlagajo občenemu zboru, koliko delnic naj bi zadruga kupila iz zadrugnega premoženja.

Da bo imela Zveza že sedaj približen pregled, koliko delnic bi lahko pokupile naše zadrug in bi v primeru, da je predviden zadosten kapital, lahko takoj pričela z delom, da dobimo v Sloveniji čimprej podružnico, prosi Zveza cenjeno zadrugo, da ji takoj po prvi zadrugni seji sporoči na priloženem dopisu, če se je odbor odločil, predlagati občenemu zboru nakup delnic in koliko. Če se bo odbor izrekel proti nakupu delnic, nam to istotako sporočite. Seveda pa je sklep odbora za zadrugo neobvezen.

Organizacija in program obrtne razstave v Sloveniji.

Kakor smo že poročali, namerava prirediti Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani prihodnje leto obrtniško razstavo, ki bi bila po svoji sestavi in aranžmaju

prva te vrste v Jugoslaviji. Zveza je v svoji zadnji načelstveni seji razpravljala o organizaciji in programu razstave in je sklenila objaviti program v «Obrtnem Vestniku», da bi imela Zadruga in posamezniki priliko podati o razstavi svoje mišljenje.

Bodoča razstava bi obsegala sledeče oddelke:

1.) Zgodovinski oddelček. 2.) Higijenski oddelček. 3.) Obrtno šolstvo. 4.) Oddelček moderne obrti. 5.) Oddelček za umetno obrt. 6.) Oddelček za umetnost.

Kot smo že omenili, tvori podlago za studij upoznavanje in razumevanje moderne obrti zgodovinski pregled razvoja, urejen časovno in etnografsko.

Ta zgodovinski pregled bi podale in tvorile razne statistične tabele, grafikoni in etnološke karte, dalje fotografije, slike, brošure, knjige itd.

a) **Statistične tabele:** Pregled razširjenja in ustanavljanja novih podjetij, naraščanje delavstva, naraščanje produkcije, uporaba strojev itd.

b) **Grafikoni** bi podali grafično sliko dvigovanja ali padanja produkcije, delavstva, novih podjetij itd. v posameznih dobah.

Nadalje bi podal pregled uspehov na raznih razstavah, diplome, nagrade, važne iznajdbe.

c) Izpopolnile bi **zgodovinski del** slike važnih osebnosti, kakor obrtnikov, organizatorjev, prirediteljev, delavcev itd.

d) **Etnološke karte** bi podale sliko razmaha in razširjenja posameznih obrtnih panog v gotovih pokrajinah, okrajih in mestih v današnji dobi, kakor tudi v zgodovinsko važnih perijodah.

e) **Končno obrtni in umetno-obrtni predmeti** (samo najkarakterističnejši in najbolj tipični), urejeni po glavnih dobah in kulturnih centrih.

Vrstni red tega zgodovinskega oddelka bi bil sledeči:

- 1.) Važne osebnosti v slovenski obrti, nekdanj in danes.
- 2.) Statistične tabele.
- 3.) Grafikoni.
- 4.) Etnološke karte.
- 5.) Umetno-obrtni in obrtni predmeti, etnografsko in zgodovinsko urejeni.

Temu zgodovinskemu oddelku bi sledil oddelček za higijeno moderne obrti ter bi se delil v sledeče pododdelke:

a) Higijena in higijenska oprema delavnic in drugih prostorov podjetja.

b) Higijena delavčevega stanovanja (uslužbenstva sploh).

c) Higijena delavca (obleka, gimnastika, sport, nega telesa vobče).

d) Higijena obrtnega šolstva (naraščaja sploh).

e) Higijena bolnic in starostnih zavetišč.

Ta oddelček bi zopet izpolnjevale razne statistične tabele, ki bi dale sliko bolezni, porodov, nesreč itd., nadalje napredovanje in razširjenje modernih higijenskih naprav: kopeli, stranišč, bolnic, azilov itd. Slike raznih varnostnih naprav, ali tudi modeli in pa naprave same bi se mogle namestiti v tem oddelku. Nadalje varnostne naprave, statistike zavarovanj, nesreč itd.

Na podlagi tega oddelka bi se še moglo ustvariti sodbo o praktičnem napredku in današnjem stanju moderne obrti. Ekonomična izraba delavske sile leži v zdravju delavstva. Važno za napredek in razvoj moderne obrti je obrtno, umetno-obrtno in strokovno šolstvo. Zato bi moral biti tudi ta oddelček na razstavi kolikor mogoče popoln in pregleden. Vseboval bi sledeče predmete:

a) Fotografije važnih šolnikov.

b) Statistične tabele in grafikone o številu in vrsti šol, naraščanju in padanju števila učencev.

c) Ustroj in organizacija strokovnega šolstva. (Izvestja, učni načrti, programi.)

d) Slike šol in šolskih prostorov (učilnic, delavnic, ateljejev itd.).

e) Dela učencev ter obrtnega naraščaja sploh. (Vse to ločeno po šolah, strokah in podjetjih.)

Navedeni trije oddelki bi tvorili nekak uvod v bistveni oddelček obrtne in umetno-obrtno razstave. Ti oddelki pa bi tvorili jedro vzgojne vrednote, imeli bi informativen značaj, tvorili bi material za narodnoekonomski študij.

Sledeča dva oddelka pa bi tvorila pravo obrtno razstavo. To bi bil

1.) oddelček moderne obrti, ki bi vseboval vse stroke, pri katerih igra prvo in glavno vlogo material, preciznost izdelave, ekonomija produkcije itd.

2.) Oddelček za umetno obrt. Tu bi bila važna tudi umetniška vrednota forme, originalnost zasnove, plemenitost materiala, poleg navedenih lastnosti preciznost izdelave itd.

Detajlna razporedba v vrste in skupine bo mogoča, ko bodo znane in prijavljene stroke naše moderne obrti. V glavnem pridejo v poštev izdelani predmeti, deloma tudi modeli in projekti ter zasnove.

Organizacija razstavnega prostora.

Razstava bi bila nameščena v treh do štirih paviljonih Ljubljanskega velesejma, in sicer:

1. paviljon: a) zgodovinski del, b) higijena, c) obrtno in strokovno šolstvo. 2. paviljon: Moderna obrt. 3. paviljon: Moderna umetna obrt. 4. paviljon: Umetnost.

Paviljoni morajo medsebojno tvoriti celoto, tako da je tudi vrstni red obiska povsem avtomatično podan ter mora obiskovalec začeti pri zgodovinskem oddelku ter končati pri umetno-obrtnem paviljonu.

Proračun

obsega izdatke za prostor, reklamo, predpriprave, organizacijo razstave, aranžma, opremo ter nepredvidena dela.

S predpripravo, zbiranjem podatkov (administrativno delo), sestavljanjem statističnih tabel, grafikonov, etnoloških kart, napisov, načrti in osnutki, opremo paviljonov, izdelavo osnutkov in načrtov za umetno-obrtno predmete in nepredvidenimi izdatki znaša proračun od 150.000 do 160.000 Din.

Organizacija uprave.

1.) Financijelna vprašanja rešuje finančni odsek (skrbi za kritje, financira izdatke, pregleduje račune itd.).

2.) Organizatorični odsek (sestavi pravila, zbira statistične podatke itd.).

3.) Razstavni odsek (presoja došle predmete, pomaga pri aranžmaju, predlaga v nagrado, skrbi za pravočasni dovoz razstavnih predmetov, vodi evidenco došlih predmetov itd.). Predsedniki zadrug (vodijo organiziranje posameznih panog).

4.) Propagandni odsek (skrbi za propagando in reklamo).

5.) Jury podeljuje nagrade.

6.) Predsedstvo (obstoja iz predsednikov odsekov, zastopnika vlade, šolstva, zadrug, umetnikov itd.).

Navedeni predlogi niso mišljeni za definitivne ter tvorijo le ogrodje ali bazo za končno oblikovanje in redakcijo.

Čevljarški kongres v Zagrebu.

V dneh 21. do 23. avgusta se je vršil v Zagrebu čevljarški kongres za vso državo. Udeležili so se ga zastopniki skoraj vseh čevljarških organizacij, Slovenijo pa so zastopali delegati iz Ljubljane, Kranja, Maribora in Krškega. Za predsednika kongresa je bil izvoljen tovariš Fistrič iz Zagreba, v predsedstvo pa tov. Pipinič iz Zagreba, Cundlich iz Novega Sada, Vašić iz Beograda, Breskvar iz Ljubljane in Novaković iz Splita. Kongres so posetili tudi funkcionarji raznih korporacij ter zastopniki trgovskih in obrtnih zbornic.

Tov. Fistrič je v lepem nagovoru pozdravil zborovalce v imenu zagrebškega Saveza čevljarških obrtnikov. Na predlog predsednika so se poslali brzojavni pozdravi Nj. Vel. kralju ter celi kraljevski rodbini, predsedniku vlade ter ministru trgovine in industrije.

V imenu slovenske delegacije je pozdravil kongres združni načelnik g. Matej Oblak, pozivajoč kongres, da reši nebroj perečih vprašanj, ki tarejo danes čevljarški obrt. Za štajersko delegacijo je pozdravil kongres tovariš Kraicer iz Maribora, omenjajoč, da je štajerska v veliki nevarnosti radi ogromnega utihotapljanja čevljev. Čudi se, da obrtne oblasti in državna uprava ne uvidijo nadvse težavnega položaja, v katerem se nahaja naš obrtnik in pred očmi našega hirajočega obrta dopušča, da inozemska konkurenca, kakor «Bat'a» itd. odjemlje našemu obrtniku zadnji grižljaj.

Na kongresu so se podale tudi glavne smernice za ustanovitev čevljarškega državnega saveza, ki bo imel svoj sedež v Beogradu. Savez bo imel pet podsavezov, in sicer: beograjski (za Srbijo in Črno goro), novosadski (za Vojvodino), sarajevski (za Bosno in Hercegovino), ljubljanski (za Slovenijo), zagrebški (za Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo in Medjimurje). Po številu članstva bo najmočnejši ljubljanski podsavez.

O stanju čevljarškega obrta, uvozu in carini na inozemske izdelke je poročal tov. Fistrovič. V svojem referatu je omenjal, da se za vso državo konsumira 12 milijonov parov čevljev, in sicer domačega izdelka samo 4 milijone parov, ostalih 8 milijonov parov pa se uvozi, kar predstavlja letno 160 milijonov dinarjev. Predlagal je resolucijo, ki zahteva: 1.) da se točno določi kontingent, ki se sme uvoziti iz inozemstva in ki ne bi smel presegati 300.000 parov čevljev; 2.) da se država ozira na domače obrtnike in skrbi za primerno šolsko izobrazbo potom obrtnega šolstva; 3.) da se znižajo davčna bremena in čimprej izenačijo davki; 4.) da se čimprej izenači obrtni zakon; 5.) zborovalci zavračajo očitke, da nočejo popravljati tovarniških čevljev, ker tvorijo baš popravila glavni zaslužek obrtnika.

Delegat Vašić iz Beograda poroča ter priznava, da je naša domača izdelava skromna. V tem pravcu bi morala država priskočiti obrtnikom na pomoč zlasti z znižanjem davčnih bremen in preskrbo cenjenih kreditov. Domača produkcija bi se pa lahko podvojila, ako bi obrtništvo ne tlačili visoki davki in splošna gospodarska kriza, kar bi v veliki meri pripomoglo do popolnega razvoja kapacitete domače čevljarške obrti.

Razpravljalo se je nadalje o težkih gospodarskih razmerah in državni obrtni banki. K tej točki so govorili delegati iz Novega Sada, Osijeka, Skoplja, Maribora in Ljubljane. Zborovalci so energično protestirali proti tvrdki «Bat'a», ki naravnost ubija domačega obrtnika.

Splitški delegat Novaković se je pritoževal proti dolečbam nettunske konvencije, ki pospešuje italijansko konkurenco in utihotapljanje blaga z ladjami. V Splitu je n. pr. 40.000 prebivalcev, a 42 prodajalen s čevlji.

O zaščiti lokalov se je oglasilo k besedi mnogo govornikov, ki so naglašali, da mali obrtnik vsled razmer, v katerih se nahaja to vprašanje, mnogo trpi.

Čitala so se nato pravila za glavni savez, ki jih je kongresu predložil zagrebški čevljarški savez.

Delegati v glavnem savezu za Slovenijo so: g. Steinman Josip, čevljarški mojster, izdelovatelj zgornjih delov in zasebni strokovni učitelj v Ljubljani, ter Martin Kralj, čevljarški mojster v Ljubljani.

Po zborovanju se je vršil skupen obed delegatov. Naslednji dan se je v organizaciji «Triglav» zagrebških čevljarjev razpravljalo o bodočih nalogah saveza in o listu, ki bo izhajal za vso državo.

I. B.

Višina kavcij za prevzemanje državnih in samoupravnih gradbenih poslov.

Gradbena direkcija v Ljubljani je pod št. 6235 z dne 19. avgusta t. l. izdala vsem svojim oddelkom, odsekom in vsem gradbenim sekcijam naslednjo okrožnico:

Z razpisom ministrstva M. G. br. 18.875 od 13. julija 1923 je odrejeno, da znaša kavcija za gradbene posle do vsote 1.000.000 Din 10 % in preko 1.000.000 Din 5 % proračunske vsote.

Pri izvrševanju tega razpisa pa so se pojavile velike anomalije. Za večji posel je na primer kavcija izpadla manjša nego za manjši posel in obratno. Tako je bilo nekje za večji posel od 1.001.000 Din predpisana kavcija po 5 % v iznosu samo 50.050 Din, a za manjši posel od 999.000 Din po 10 % v iznosu 99.900 Din, torej skoraj dvakrat večja, dasi je bil posel po vrednosti za 2000 Din manjši.

Da bi se v bodoče glede plačevanja kavcije po zgoraj citiranem razpisu pravilneje postopalo, je odredilo ministrstvo za gradbe z razpisom št. 19.700 od 30. julija t. l., da se v bodoče višina kavcij izračunava in določuje:

- 1.) Za posle do 1.000.000 Din vrednosti po 10 % od proračunske vsote.
- 2.) Za presežek vrednosti preko 1.000.000 Din po 5 % od proračunske vsote.

Na ta način bi torej znašala kavcija n. pr.:

- a) za posle od 100.000 Din po 10 % — 10.000 Din;
- b) za posle 1.000.000 Din po 10 % — 100.000 Din;
- c) za posle 5.000.000 Din za prvi milijon po 10 % — 100.000 Din, a za presežek od štirih milijonov po 5 % — 200.000 Din, skupaj 300.000 Din.

Na isti način se mora izračunati in določiti višina kavcije za vsako drugo proračunsko vsoto.

Ako je začasna licitacijska kavcija določena z ozirom na ugotovljeno proračunsko vsoto pred licitacijo, potem se je po izvršeni licitaciji ne sme zmanjšati, ako je ponudna vsota manjša od proračunske. V zmislu člena 40. a) pravilnika za izvrševanje zakona o državnem računovodstvu se jo mora celoti vzdržati tudi v primeru, če bi bila ponudna vsota znatno manjša od proračunske.

Ta glavna kavcija se po členu 53. navedenega pravilnika ne more uporabljati za zvišanja in naknadna dela kakor tudi ne za eventuelno povečanje pogojenih enotnih cen, ker v celoti služi kot garancija samo za prvotno pogojeni posel.

Ako proračunska vsota ni v naprej znana, temveč se licitira po enotnih cenah, potem mora vsak ponudnik položiti kavcijo, ki je izračunjena po tem razpisu z ozirom na skupni iznos njegove ponudbe.

Z ozirom na to, da ponudniki v zadnjem času pogosto polagajo kot kavejio obveznice vojne škode, ki se ne glase na manjši znesek kot na 1000 Din, se mora pri določanju višine kavejije po proračunski, odnosno ponudni vsoti, izračunjenemu kavejio vedno zaokrožiti na prihodnji celi tisočak. Tako na primer znaša kavejija za proračunsko vsoto 1.367.563 Din za prvi milijon po 10 %, kar da kot skupno kavejio vsoto 118.378,15 Din, 100.000 Din, za presežek 367.563 Din po 5 % = 18.378,15 Din, ki se jo mora v zmislu zgoraj razloženega zaokrožiti na prihodnji celi tisočak, t. j. na vsoto 119.000 Din.

Na ta način se mora v bodoče ugotavljati in polagati kavejija ne samo za glavne in nove posle, temveč tudi kavejija za vsa naknadna dela in za eventualno povečanje pogojenih cen po členu 84. zakona o državnem računovodstvu, in sicer kot posebno in novo kavejio za dotično povečanje posla in brez ozira na prvotno določeno.

Zgoraj navedena lestvica za višino kavejije od 10 % in 5 % velja samo za domače ponudnike, medtem ko morajo v zmislu člena 88. zakona o državnem računovodstvu inozemci plačati dvojno kavejio, t. j. 20 in 10 %. Pripominja se, da štejejo v zmislu posebnega rešenja ministrskega sveta pod št. 29.280 od 23. oktobra 1922. ponudniki, ki so ruski državljani, kot domačini, a ne kot inozemci.

Ako se proračunska vsota objavlja v oglasu kot ugotovljena, se mora licitacijska kavejija izračunati po navedeni lestvici ter tako izračunjena kavejija unesti v splošne pogoje in v razglas licitacije.

Ako se vrši licitacija po enotnih cenah brez znane proračunske vsote, se mora v oglasu licitacije in v splošnih pogojih izrečno navesti, da znaša kavejija 10 % in 5 %, oziroma za inozemce 20 % in 10 % skupne ponudne vsote.

Gradbeni direktor: Ing. K. Rajc s. r.

J. Zdravec.

Vse, kar je prav!

Včeraj sem bil v večjem kraju naše Prlekije. Lep sokolski popoldan mi je pokvaril majhen, na stenah tamošnjih pekarij prabit listič, ki pod naslovom oblastvenega predpisa določa teže in cene pecivu. Videč, da predpis teže naravnost ogroža eksistenco podeželskega peka, sem se odločil napisati ta članek. Da me je tudi tarnanje naših obrtnikov nad rigoroznim izvajanjem teh predpisov resno ozlovoljilo, bodi samo mimogrede povedano, ker jasno je, da se v večnem strahu pred zaporom in kaznijo živeti ne more.

V svoji dobri veri na uvidljivost naših oblastev nisem mogel verjeti, da so proti obstoječemu predpisu, ki določa za žemlje po 50 para 6½ do 7 dkg teže, poskušene intervencije ostale brezuspešne in s sočuvstvovanjem sem moral slišati, kako neprijetno morejo biti vsakotedenski obiski žandarjev, pozivi na sodnijo itd.

Nehote sem se vprašal, zakaj se godi to ravno pri nas in zakaj obstoja v tem pogledu na Hrvaškem in drugod mnogo več prostosti, saj vendar v današnjih časih konkurenca sama regulira cene in teže peciva do skrajnosti.

Toda recimo, da če že mora to tako biti, zakaj se vsaj pri določevanju cen in tež peciva ne povpraša strokovnjakov, zakaj se točno ne preračuna režije malih pekov in zakaj se ne uvaža dejstvo, da so taki majhni podeželski obrati izrazito siromaštvo, da se ne rentirajo in da v najboljšem primeru zaslužijo komaj za zelo skromno preživljanje obrtnika in njegove rodbine.

Te pravice do življenja pa se nikomur, tedaj tudi podeželskim pekom, odreči ne more in če spuščam te vrstice danes v javnost, hočem s tem opozoriti merodajne kroge na potrebo pravične ureditve interesov malih podeželskih pekarij.

V podkrepitev svojih splošnih navedb sem sestavil sledeči preračun stroškov, vzemši kot podlago, da se peče na dan 50 kg moke za belo pecivo (ob delavnikih še mnogokrat poraba 50 kg ne doseže) ter prosim, da prizadeti moj preračun premotrijo ter da se o tem vprašanju otvori v zaščito interesov pekov debata.

Kalkulacija za proizvajanje žemelj in belega kruha iz moke št. 0 g ob današnji ceni Din 520.— per 100 kg franko postaje v mariborski oblasti in ob dnevni porabi 50 kg moke.

50 kg moke à Din 5.20	Din 260.—
1½ kg kvasa à Din 30.—	„ 45.—
1½ kg soli à Din 4.—	„ 6.—
50 kg premoga Ladanskega z dovozom à Din 20.— ter drva za podkuriti	„ 13.—
1 kg moke za razprašitev ob izdelovanju testa	„ 5.20
Razsvetljava z ozirom na nočno delo in pri peči	„ 6.—
Mezda, hrana in stanovanje 1 pomočnika na dan, računši 50 Din, ⅔ na belo in ⅓ na črno pecivo, torej od 50 Din ⅔ (To velja le v primeru, če se peče tudi vsak dan črni kruh «Laibschuss».)	„ 33.—
Oskrba z obleko in hrana 1 vajenca ⅔ na belo, ⅓ na črno pecivo, dnevno 15 Din, torej	„ 10.—
Perilo za pekarijo in za osebje dnevno	„ 2.—
Olje za mazanje plošč in stroja za deljenje testa	„ 4.—
Mast za mazanje žemelj	„ 3.—
Obraba orodja in popraviljanje peči dnevno 5 Din, torej ⅔	„ 3.—
10 % raznašalcem in 10 % odjemnikom, 1083 komadov žemelj po 50 para	„ 108.—
Prispevek k bolniški blagajni za 1 pomočnika in 1 vajenca dnevno	„ 2.—
Pridobinski, dohodninski in prometni davek z dokladami letno 2000 Din, računši ⅔ na belo pecivo, torej dnevno	„ 3.80
Vzdrževanje poslopja, hišni davek itd. odnosno najemnina, ki v predmetnem primeru znaša dnevno najmanj	„ 20.—
Torej stane iz 50 kg izdelane moke, ki da 75 kg testa po odbitku vsušitve ob pečenju 65 kg žemelj, odnosno belega peciva	Din 524.—
Temu nasproti pa se dobi iz 65 kg testa, à 6 dkg 1083 kom. žemelj à 50 para, to je	„ 541.—

tako, da ostane za življenje in vzdrževanje rodbine ter druge nepredvidene stroške (bolezen itd.) dnevno . . . Din 17.—

Ne trdim, da je moja kalkulacija brezhibna, prepričan pa sem, da pri sedanji ceni moke in pri 6 dkg teže žemelj podeželski pekovski obrati izhajati ne morejo. In kako naj po predpisu izdeluje še težje pecivo? In če tega ne store, jih kličejo na zagovor ter jim pretijo s kaznijo in zaporom!

Mnogo, oziroma bistveno spremenil se moj preračun ne bo tako, da že danes lahko z mirno vestjo trdim in vprašam, kako naj podeželski pek s 17 Din

dnevnega zaslužka živi, kako naj svojo rodbino oskrbuje ter se naj bori proti vsakdanjim nesrečam in drugim nepredvidenim izdatkom?

Kako naj ob teh 17 Din zbira svoje odjemalce gostilničarje, s čim naj plačuje ceho in kako naj se ponekod celo »spominja« natakarijev in natakarič?

Take razmere so res nevzdržne. Če se res noče zatreti pekove obrti, naj se v tem oziru vendar že nekaj ukrene, saj vendar javnost vidi dnevno, kako gre vedno več obrtniških eksistenc na nič.

Zbornico za trgovino, obrt in industrijo opozarjam iz usmiljenja do obrtništva na take primere. Njeni novo izvoljeni svetniki bodo storili dobro in plemenito delo, če narežejo to vprašanje pred zborničnim forumom, če vzamejo v zaščito tudi podeželske peke in če mi pritrdijo uvodoma rečenim besedam: »Vse do gotove meje!«

Kratki stik električne struje.

(Bistvo, povod in posledice.)

Kolikokrat se izreče ta beseda, ne da bi dotičnik znal, da zlorablja pomen besede; vsako nepriliko pripisuje na rovaš tega nesrečnega kratkega stika. — Kaj je kratki stik tedaj?

Kratki stik je spoj pozitivne in negativne elektricitete v žičnih ali tem sličnih vodih brez zadostnega upora, ki odgovarja najšibkejšemu delu dotičnega voda po njegovem značaju. Jakost toka prevlada upor ter skoro vedno vodilno sredstvo uniči. Odgovarjajoč naravi vodilnega sredstva, njegovi prevodljivosti in masivnosti nastopa pojav kratkega stika z manjšo ali večjo silo.

Cela vrsta vzrokov je, ki povzročajo kratki stik med vodi. Nezadostno izolirane žice napeljav, če so predolge, udarijo nasprotni poli drug ob drugega, v gole prostovode zaidejo veje, ptiči in druga dobra prevodljiva telesa ter otvorijo kratki spoj. Prejaka napetost more dovesti v strojih, transformatorjih, spajalnih napravah, kablilih in prostovodih do preskoka iz pola na pol, ali med polom in zemljo. V aparatih nastanejo različne izolacijske pomanjkljivosti, zlasti, ako so naprave »zmešane« in ne strokovno izvedene. Naravna ostarelost gumijeve plasti vodov, ki se nahajajo z nasprotnimi poli drug ob drugem (možen je tudi kemičen razkroj), oslabi odporno silo, zmanjša konsistenco delov, da se razmaknejo ter pridejo na ta način goli deli vodičev v medsebojni stik. Elektrodinamične privlačevalne sile imajo tudi vpliv, da se vodiči zbližajo in končno dotaknejo. V obratu se često dogaja, da se vsled nepazljivosti stvorijo spajalni kratki stiki, ki so usodepolni.

Posledice vseh kratkih spojev so tem hujše, čim jačji je tok, ki prihaja v poštev. Pri galvaničnih členih ali strojih in napravah, kjer vlada nizka napetost, so kratki stiki malo pomembni, kjer je napajalna energija zadostna

krepka, torej pri visoki napetosti, so posledice uničujoče, katastrofalne.

Medtem ko teretni toki — toki obratne obtežbe — zavzemajo predpisana svojstva ter se ravna po zahtevah in naravi porabljivcev toka, so kratkostični toki na danem mestu neodvisni od mesta porabe, njih jakost in svojstva se edino določajo po naravi in svojstvih proizvajalcev ter vmesnih, tok proizvajajočih naprav. Odtod prihaja, da so prikazni, ki so vezane s kratkim spojem, tem jačje in neprijetnejše, čim krepkejša in večja so napajalne sile. V naših sedanjih velesilah, ki se še vedno povečujejo in stapljajo v mogočne enote, opravičeno je pričakovati kratkostične prikazni, ki bi bile v položaju največje gospodarske enote uničiti, ako se ne poskrbi za omejitve njihove sile.

Dva pojava določata predvsem podobo vseh kratkih spojev. Na eni strani je to mehanični učinek, ki se pojavlja v odbijanju in privlačenju vodov, v kojih kroži kratek stik; na drugi strani je učinek toplote toka, oziroma one, ki jo povzroča tok. Oba se često pojavljata nenadno in z grozno jakostjo, povzročata tudi najne navadnejše oblike. Tekom kratkih sekund se raztopi masivno porcelanasto in stekleno telo, razbije in razprši krepka jeklena konstrukcija. Kratki stik v transformatorju n. pr. upogne in raztrga žične ovoje, deformira tuljave, da se niti ne misli, da je taka oblika mogoča. Nezadostno in slabo priviti kontakti vsake vrste povzročajo o priliki prevajanja kratkospojnih tokov daleč na okoli pršeče iskre in ognjene strele. V mnogih primerih je kratki stik povod zemeljskega stika. (Nadaljevanje sledi.)

Iz organizacij.

Skupna obrtna zadruga za sočni okraj Ljubljana. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani bo ustanovila za sodni okraj Ljubljano skupno obrtno zadrugo za vse one obrti, ki doslej niso včlanjene še v nobeni zadrugi. Zveza je poslala vsem obrtnikom, ki pridejo pri ustanovitvi zadruge v poštev, okrožnico in pristopne izjave; za 24. t. m. pa je sklicala prvi sestanek, ki se bo vršil ob 9. dopoldne v Zvezni pisarni, Aleksandrova cesta 2/I. z naslednjim dnevnim redom: Pozdrav zveznega načelnika. — Volitev pripravljalnega odbora. — Čitanje zadrughnih pravil. — Raznoterosti. Zadruga bo številčno ena izmed najmočnejših in bo štela čez 400 članov.

Zadruga sobo-, črkoslikarjev, pleskarjev in ličarjev sporoča, da se vrše redne vajeniške preizkušnje v tekočem mesecu. Nekolkovane prošnje je vložiti do 15. t. m. pri zadrughnem načelniku, Rimska cesta 16.

Dobave.

Prodaja. Dne 9. novembra t. l. se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede prodaje starih sodov (2150 komadov). Predmetni oglas z

Tri prednosti: Izdatnost, jakost, okus

daje kavi naša prava domača

„Kolinska cikorija“.

Gospodinje, za dobro kavo uporabljajte
le dobro KOLINSKO primes!

natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. oktobra t. l. ponudbe za dobavo armatur za plinsko razsvetljavo ter za dobavo raznega železa. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije.

Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 20. oktobra t. l. ponudbe za dobavo gramoza; do 22. oktobra t. l. za dobavo 100 q portland-cementa, za dobavo 100 q negašenega apna; do 23. oktobra t. l. za dobavo električnega materiala.

Direkcija državnega rudnika v Zabukovici pri Celju sprejema do 26. oktobra t. l. ponudbe za dobavo strešne lepenke in železne pločevine ter glede dobave mineralnih strojnih olj in masti.

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije:

Dne 30. oktobra t. l. pri komandi IV. armijske oblasti v Zagrebu glede pobiranja svinca in vseh zaščitnih napisov vojnih streljšč za čas od 10. novembra t. l. do 9. novembra 1927.

Dne 30. oktobra t. l. pri direkciji drž. železnic v Subotici glede dobave delov pri železniških prelaznih napravah.

Dne 2. novembra t. l. pri direkciji drž. železnic v Ljubljani glede dobave 300 ton strojnega peska (Schlackensand); pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave platnenega materiala ter glede dobave inventarskega materiala.

Dne 3. novembra t. l. pri glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu glede dobave 7000 komadov raznih plaščev (bolniški, bolničarski, zdravniški itd.); pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave materiala za mačenje ter glede dobave strešne in zidne opeke.

Dne 4. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave lijakov za stranišča, glede dobave 100 ton plinskega premoga, glede dobave 100 komadov Mainser-kož, črne barve za prehodne mehove; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede oddaje električne inštalacije in dobave potrebnega materiala za elektrifikacijo skladišča v dubrovniški luki.

Dne 5. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 925 kg bakrenih cev, glede dobave raznih lokomotivnih delov in delov za plinsko razsvetljavo osebnih voz ter glede dobave raznih odlitkov iz bron in medenine; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznih žebeljev.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Obrtniški koledar za leto 1927. Kakor vsako leto, tako bo Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani tudi letos izdala »Obrtniški koledar« za leto 1927. Koledar bo izšel že prihodnji mesec. Zveza je izdala na vse zadruge in obrtna društva v ljubljanski in mariborski oblasti tozadevno okrožnico in priložila naročilne liste. Vezava koledarja bo dobra in trpežna, pa tudi vsebina bo gotovo zadovoljila vsakega obrtnika. Vsakdo si ob novem letu nabavi koledar, že stanovska zavest pa zahteva, da ne bo obrtnika brez »Obrtniškega koledarja«. Naročila za koledar sprejema Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, ki jih bo poslala v razprodajo tudi vsem zadrugam in obrtnim društvom ter knjigarnam.

Opustitev detaljne prodajalne Državne zaloge šolskih knjig in učil. Od ministrstva prosvete imenovani upravni odbor državne zaloge šolskih knjig in učil se je na seji

4. t. m. konstituiral ter začel z reorganizacijo zaloge v smislu tozadevnega od ministrstva prosvete izdanega pravilnika. Državna zaloge šolskih knjig se bo pečala samo z zalaganjem šolskih knjig ter njih oddajo na debelo. Dosledno je upravni odbor v tej seji sklenil, da opusti detaljno prodajalno v Ljubljani, Gradišče.

Strokovna zadruga tesarskih mojstrov za ljubljansko oblast v Ljubljani naznanja svojim članom, da se bodo vršile vajeniške preizkušnje v ponedeljek in torek, dne 25. in 26. t. m. Vajenci, ki se nameravajo udeležiti preizkušnje, naj nemudoma vložijo pravilno opremljene prošnje pri združnem načelstvu.

Nova sestava komisij za izpraševanje prosilcev za koncesije stavbnih, zidarskih, kamnoseških, tesarskih in vodnjakarskih mojstrov. Uradni list št. 69 z dne 31. julija t. l. prinaša razglas o novi sestavi komisij za izpraševanje prosilcev za koncesije stavbnih, zidarskih, kamnoseških, tesarskih in vodnjakarskih mojstrov. Sestavljene so: I. Izpraševalna komisija za prosilce za koncesijo stavbnega mojstra: Ing. Rudolf Zajec, šef-inspektor (predsednik), ing. Viktor Skaberne, šef-inspektor (predsednikov namestnik), ing. Jaroslav Foerster, univerzitetni profesor (član), Ivan Bricelj, stavbni mojster (član), ing. Nace Perko (namestnik), ing. Pavel Kryl, profesor Tehnične srednje šole (namestnik), Josip Mudrovčič, stavbni mojster (namestnik). — II. Izpraševalna komisija za prosilce za koncesijo zidarskega mojstra: Ing. Viktor Skaberne, šef-inspektor (predsednik), ing. Jaroslav Foerster, univerzitetni profesor (predsednikov namestnik), ing. Ladislav Bevc (član), Ivan Ogrin, zidarski mojster (član), ing. Nace Perko (namestnik), Matko Curk, zidarski mojster (namestnik). — III. Izpraševalna komisija za prosilce za koncesijo kamnoseškega mojstra: Ing. Viktor Skaberne, šef-inspektor (predsednik), ing. Ladislav Bevc (predsednikov namestnik), ing. Jaroslav Foerster, univerzitetni profesor (član), Feliks Toman, kamnoseški mojster (član), ing. Pavel Kryl, profesor Tehnične srednje šole (namestnik), Karel Novak, kamnoseški mojster (namestnik). — IV. Izpraševalna komisija za prosilce za koncesijo tesarskega mojstra: Ing. Viktor Skaberne, šef-inspektor (predsednik), ing. Ladislav Bevc (predsednikov namestnik), ing. Jaroslav Foerster, univerzitetni profesor (član), Fran Ravnikar, tesarski mojster (član), ing. Pavel Kryl, profesor Tehnične srednje šole (namestnik), Fran Pust, tesarski mojster (namestnik). — V. Izpraševalna komisija za prosilce za koncesijo vodnjakarskega mojstra: Ing. Viktor Skaberne, šef-inspektor (predsednik), ing. Jaroslav Foerster, univerzitetni profesor (predsednikov namestnik), ing. Ladislav Bevc (član), Ivan Ogrin, zidarski mojster (član), ing. Nace Perko (namestnik), Matko Curk, zidarski mojster (namestnik).

Za živahnije trgovske stike s Poljsko. Poljski gospodarski tednik »Przemysł i Handel« (industrija in trgovina) Warszawa, Elektoralna 2, želi olajšati trgovske stike inozemskih tvrdk, ki iščejo kupce ali zastopnike v Poljski, obratno poljskim tvrdkam, ki iščejo kupcev v inozemstvu. V ta namen je pričel od 1. julija t. l. dalje pod rubriko »Primerna prilika za trgovske posle« brezplačno priobčevati kratke vesti, informacije o ponujenem ali zahtevanem blagu, o zastopnikih itd. Na željo interesentov pošilja proti povračilu poštne točen naslov ponudnikove tvrdke in vse znane podrobnosti glede ponudb.

Za konzorcij »Obrtnega Vestnika« Engelbert Franchetti.
Urednik Engelbert Franchetti.

Za Delniško tiskarno, d. d. v Ljubljani, H. Brandt.

MALE OGLASI

vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek 5 Din. — Glasje je plačati v naprej
lahko tudi v znakah. — Za odgovor je priložiti znamko.

Naročajte in razširjajte
edino strokovno glasilo
«Obrtni Vestnik»!

Uprava v Ljubljani, Dunajska
cesta 20. 18/26

Volna in bombaž

za strojno pletenje in za vsa-
kovrstna ročna dela se dobi
v veliki izbiri in po najnižjih
cenah pri

Karel Prelogu

Ljubljana, Gosposka ulica 3,
Stari trg 12.

Anton Tonej

restavrater 14/26

pri «Lovačkem rogu»

v Zagrebu, Ilica, priporoča
svojim rojakom svojo izborno
kuhinjo in izbrana vina.

«POSEST»

realitetna pisarna, druž. z o. z.,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 24,
prodaja in kupuje:
nepremičnine, razne trgovske,
obrtno hiše, gostilne, kmečka
posestva, graščine, stavbene
parcele itd. pod najugodnejšimi
pogoji.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah
črne, juvelir v Ljubljani,
Wolfova ulica št. 3. 16/26

Avgust Jeglič

Radeče pri Zidanem mostu
priporoča svojo trgovino
usnjem in čevljarскими potreb-
ščinami. 1/26

Engelbert Franchetti
brivec

Ljubljana, Dunajska c. 20
priporoča svojim znancem in
prijateljem iz mesta in dežele
svojo brivnico.
Za točno in dobro postrežbo
je skrbjeno. 17/26

Lisice, kune, vidre, zajce itd.
kupuje po najvišjih dnevnih
cenah P. Semko, Ljubljana,
Turjaški trg št. 1.

Narodni dom, Maribor

Štajerska klet, abonenti, keglji-
šče, haložan, znižane cene. —
Oset 26/26

Naročajte „Obrtni Vestnik“!

10-9

Ph. mag. R. Sušnik

Lekarna pri „Zlatem jelenu“

Moderno urejena lekarna, zaloga vseh domačih in tujih zdravilnih
sredstev, mineralnih voda, obvezil, kirurških in toaletnih pred-
metov, zdravniške ordinacije se izvršujejo točno po predpisih, ob-
lastveno koncesijonirana oddaja strupov. Vestne pošiljave obratno.

LJUBLJANA, Marijin trg

Telefon št. 115.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon
št. 379

mestni tesarski mojster

Telefon
št. 379

se priporoča za naročila vsakovrstnih del kakor: izvršitev
modernih lesenih stavb, ostrejših za palače, hiše, vile, tovarne,
cerkve in zvonike, naprav za stropce, raznih tal, stopnic,
ledenic, paviljonov, verand, lesenih ograj itd. — Gradba
lesenih mostov, jezov in mlinov. Načrti in proračuni po
naročilu. Parna žaga in strojna delavnica. Sprejema se les za
obdelovanje, žaganje in rezanje furnirjev. — Zaloga furnirja.

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 46.

LEKARNA

TRNKÓCZY

LJUBLJANA

MESTNI TRG 4

Zaloga

vseh tu- in inozemskih
specialitet, preparatov,
mineralnih voda
itd. 12-10

Vsled ugodne nabave sirovin smo znatno znižali
cene nogavicam in drugim pleteninam.

P. n. trgovce prosimo, da zahtevajo cenike ter se
priporočamo.

M. Franzl & sinovi

Privoz 10 Ljubljana Privoz 10

Poštni predal 44.

12-9

POZOR!

Popravljam vsakovrstne
— URE —

precizno, po nizki ceni in hitro, z enoletnim jam-
stvom. — Postregel bom z najnižjimi cenami.

LJUBLJANA D. MARINKO LJUBLJANA

izprašani urar

Florijanska ulica št. 31. 12-11

Skrbno
izdelovanje

L. MIKUŠ

Največji
izbor

Preobleke

tvornica dežnikov

Popravila

Najnižje
cene!

LJUBLJANA

27-21

Najnižje
cene!

Mestni trg št. 25.

NAJTRPEŽNEJŠO STREŠNO OPEKO

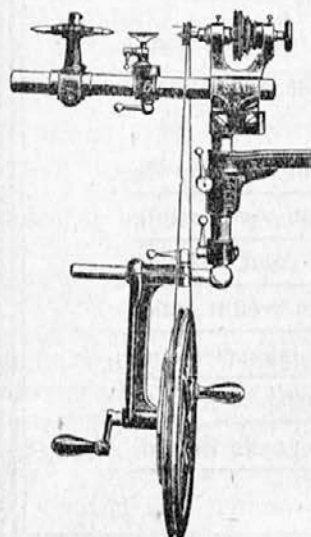
NUDIJO

ZDRUŽENE OPEKARNE, D. D.

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 13.

TELEFON 733.

20-21

Forniture in orodja

ter razne vrste ur

si morete nabaviti
najpovoljnejše pri
tvrdki

DRAGOTIN HEGER

ZAGREB

Marovska ulica št. 10.

Zahtevajte cenik!

≡ J. GOREC ≡ LJUBLJANA

Palača Ljubljanske kreditne banke

Kolesa

Šivalni stroji

Vsi deli in popravila

Radio-aparati in deli

Žarnice

Sportni predmeti

24-19

najbolje — najceneje!

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

v Ljubljani

Stanje vložnega denarja preko 220 milijonov dinarjev.
Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju
Zlasti plačuje za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.
Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še MESTO LJUBLJANA z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.
Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar popolnoma varen.
Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:

Din 50,000.000.-

Skupne rezerve: okrog

Din 10,000.000.-

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice
Celje
Cranj
Kranj

Logatec
Maribor
Metković
Novi Sad
Trst

Ptuj
Sarajevo
Split
Gorica

12-10

Brzjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 261, 413, 502, 503
in 504

**Priporoča se za vse
bančne posle**

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50

(v lastnem posloplju).

24-19

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457, 548, 805 in 806.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

ORIENT

d. z o. z.

tovarna olj. barv, firnežev in lakov

Slomškova ulica št. 19

LJUBLJANA

Vodmat pri Ljubljani

Prodajalna na drobno: Miklošičeva cesta 4

nasproti frančiškanske cerkve.

24-19

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila

na menice in kredite

v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

24-20